

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
магістрантів і молодих дослідників**

«НАУКОВІ ПОШУКИ МОЛОДІ У ХХІ СТОЛІТТІ»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

30 жовтня 2024 року

Біла Церква
2024

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор, ректор.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Недашківський В.М., д-р с.-г. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Власенко С.А., д-р вет. наук.

Козій Н.В., канд. вет. наук.

Василенко О.І., д-р філософії.

Юрченко А.І., канд. с.-г. наук.

Славінська О.В., керівник редакційно-видавничого відділу.

Відповідальна за випуск – **Славінська О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Актуальні проблеми ветеринарної медицини: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції магістрантів і молодих дослідників. 30 жовтня 2024 р. м. Білоцерківський НАУ 79 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Висновок. 1. На птахофермі НВЦ БНАУ виявлено неблагополуччя з еймеріозу курчат-бройлерів. 2. Толтразурил-50 згубно діє на еймерій, тому може бути рекомендований для лікування курей від еймеріозу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Соловійова Л. М., Сонгаль І. О. Лікування курей за еймеріозу. Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Серія: Ветеринарна медицина. Вип. 5. Полтава, 2012. С. 70–73.
2. Соловійова Л. М., Шевченко С. М. Порівняльна ефективність лікарських засобів за еймеріозу курей. Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини: збірник наукових праць ХДЗВА. Ветеринарні науки. Вип. 25, Ч. 2. Харків. 2012 р. С. 328–330.
3. Еймеріоз свійської птиці у господарствах центральних областей України, заходи боротьби і профілактики / Л. С. Короленко та ін. Ветеринарна медицина України. 2012. № 4. С. 21–22.
4. Древаль Д. В. Сучасні тенденції у розвитку методів боротьби з кокцидіозом курей. Сучасна ветеринарна медицина. 2012. № 1. С. 26–30.
5. Пчелінська Л. В. Кокцидіоз птиці в господарствах з різними умовами утримання. Аграрний вісник Причорномор'я: збірник наукових праць. 2008. Вип. 43. С. 151–153.
6. Gerhold R. W., McDougald L. R., Beckstead R. B. A novel, simplified technique to amplify Eimeria (Coccidia: Apicomplexa) DNA from oocysts. Journal of Parasitology. 2015. № 101 (1). P. 102–103.
7. Nolan M. J., Tomley F. M., Kaiser P., Blake D. P. Quantitative real-time PCR (qPCR) for Eimeria tenella replication – Implications for experimental refinement and animal welfare. Parasitology International. 2015. № 64 (5). P. 464–470.

УДК: 636.21:32/12.8

ЗОНІК Л.А., магістрант

Науковий керівник – **КОЗІЙ В.І.**, д-р вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЧИ МОЖЛИВИЙ АУТИЗМ У ТВАРИН?

У тварин зі складною соціальною поведінкою можна діагностувати розлади аутистичного спектру (РАС).

Ключові слова: аутизм, розлади аутистичного спектру, РАС.

Аутизм — це розлад нервової системи, діагноз якого ґрунтується на трьох поведінкових критеріях: незвичні взаємні соціальні взаємодії, дефіцит спілкування та стереотипна повторювана поведінка з обмеженими інтересами [1]. На сьогоднішній день даний розлад вивчений недостатньо. Для повного розуміння розвитку та діагностики аутизму вчені використовують тваринні моделі. Імітація клінічних ознак РАС відбувалася на домашніх тваринах, напівмавпах, гризунах, птахів, рибах та на безхребетних [2]. Оскільки у тварин спостерігалися схожі моделі поведінки, як у людей, виникли питання, чи вони також можуть страждати на розлади аутистичного спектру?

Метою роботи було вивчити сучасну літературу, щодо можливості діагностики аутизму у тварин.

Матеріали і методи роботи. Вивчали літературні джерела з інтернет платформ Google Академія та PubMed. Під час пошуку використовувалися наступні ключові слова (фрази) – autism, autism in animals, autism in wild animals, common psychological diseases of humans and animals, autistic animal models.

Результати досліджень. Аутизм, як нейророзвитковий розлад, переважно асоціюється з людиною, однак питання про те, чи можуть тварини страждати від схожих розладів, привертає увагу вчених. Для дослідження аутизму використовуються різноманітні тваринні моделі, такі як гризуни, примати та птахи [2]. Ряд поведінкових і нейробіологічних характеристик у деяких видів тварин схожі на аутистичні риси в людей, що дозволяє використовувати ці види для вивчення патогенезу та механізмів розладу аутистичного спектру (РАС).

Домашні тварини, зокрема собаки і коти, демонструють поведінкові патерни, що нагадують людські психічні розлади, такі як obsесивно-компульсивний розлад [1]. Хоча ці риси спонукають до припущень щодо наявності аналогів аутизму у тварин, переконливих доказів для діагностики аутизму у домашніх тварин наразі не існує. Проте, певні спостереження свідчать про схожість стереотипій у тварин і людей із РАС, що може вказувати на можливість використання цих моделей для подальших досліджень [1].

Моделі аутизму на тваринах поділяються на генетичні, середовищно-індуковані та ідіопатичні [2]. Вони допомагають імітувати ключові поведінкові ознаки РАС: повторювальні стереотипні дії та соціальні порушення. Наприклад, у папуг спостерігалася поведінка, що нагадує стереотипії у людей з аутизмом, вказуючи на потенціал для подальших досліджень механізмів розладу [3].

Важливо також враховувати дослідження поодиноких ссавців, таких як певні види приматів і хижаків, які проявляють знижену соціальну взаємодію та інші риси, схожі на аутистичні прояви. Деякі з цих видів мають нейробіологічні маркери, подібні до тих, що характерні для аутизму у людей, такі як знижені рівні окситоцину та дисфункції в роботі ендогенної системи опіоїдів [4, 5].

Генетичні та нейробіологічні дослідження, проведені на гризунах, підтримують ідею того, що деякі генетичні мутації можуть викликати подібні до аутизму поведінкові симптоми [2].

Висновки. Є підстави вважати, що аутизм у тварин є цілком реальним, хоча це явище не може бути ідентичним людському аутизму. Тварини демонструють низку поведінкових та соціальних відхилень, які схожі на аутистичні риси, такі як уникнення соціальних контактів, тривожність та стереотипні повторювані дії. Однак, оскільки аутизм у людей охоплює широкий спектр когнітивних, комунікативних та поведінкових аспектів, точне порівняння між людиною та твариною є складним. Тварини не володіють такою ж складністю комунікації та соціальної взаємодії, як люди, що робить їхні аутистичні риси менш вираженими або проявленіми іншим чином. Проте використання тваринних моделей, таких як примати, собаки, гризуни, та навіть риби і птахи, надає важливу інформацію про нейробіологічні механізми, які можуть бути пов'язані з аутизмом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Crawley J.N. Translational animal models of autism and neurodevelopmental disorders. *Dialogues Clin Neurosci.* 2012. 14 (3). P. 293–305. DOI:10.31887/DCNS.2012.14.3/jcrawley. PMID: 23226954; PMCID: PMC3513683.
2. Zhu Li., Yuan-Xiang Zhu., Li-Jun Gu., Ying Cheng. Understanding autism spectrum disorders with animal models: applications, insights, and perspectives. *Zoological Research.* 2021. 42 (6). P. 800–824. DOI:10.24272/j.issn.2095-8137.2021.251
3. Garner J.P., Meehan C.L., Mench J.A. Stereotypies in caged parrots, schizophrenia and autism: evidence for a common mechanism. *Behav Brain Res.* 2003. 145 (1-2). P. 125–34. DOI:10.1016/s0166-4328(03)00115-3. PMID: 14529811.
4. Reser J.E. Solitary mammals provide an animal model for autism spectrum disorders. *J Comp Psychol.* 2014. 128 (1). P. 99–113. DOI:10.1037/a0034519. Epub 2013 Nov 4. PMID: 24188618.
5. Reser J.E. Conceptualizing the autism spectrum in terms of natural selection and behavioral ecology: the solitary forager hypothesis. *Evol Psychol.* 2011. 9 (2). P. 207–38. DOI:10.1177/147470491100900209. PMID: 22947969; PMCID: PMC10480880.
6. Sterk E.H.A. Can we learn from human mental disorders to diagnose mental disorders in pets? URL: chrome-extension://efaidnbmninnibpcapjpcglclefindmkaj/https://sterkingedrag.com/wp-content/uploads/2016/08/Thesis_Eva-Sterk_3220362.pdf